

Nostalgisch keukenemaille

Op 18 maart 2018 werd in Erp een verzamelbeurs gehouden. Daar ontmoette ik Wim van Heeswijk en Mieke van Duijnhoven. Zij stonden daar met diverse verzamelingen, onder andere: keukenemaille, miniatuurtjes en eierdopjes. Ze vertelden dat ze hun eigen museum hebben in Erp. Toen ik ze vroeg om op de verzamelbeurs in Eerde tentoon te stellen gingen ze direct akkoord. Op zondag 23 september is een klein gedeelte van hun verzameling te zien op de verzamelbeurs in Eerde.

In 2001 is Wim begonnen met het verzamelen van keukenemaille. Hij heeft altijd al van oude spullen gehouden en het keukenemaille vond hij gewoon mooi. Op een rommelmarkt kwam hij wat emailen pannen tegen en die nam hij mee naar huis. Al snel heeft hij toen ook 3 boeken over emaille aangeschaft om meer te weten te komen over de herkomst. In die tijd kwam hij nog veel emaille tegen op rommelmarkten en zijn verzameling groeide snel. Ongeveer 10 jaar geleden is hij in de stallen van zijn boerderij een museum begonnen. Hij had toen ongeveer 350 stuks emaille, inmiddels is zijn verzameling gegroeid naar ruim 6.500 stuks. In zijn verzameling zitten ongeveer 200 voorwerpen uit Duitsland of Frankrijk en de rest is allemaal Nederlands emaille.

Het museum van Wim en Mieke bestaat uit 7 grote kamers waar al het emaille op rekken staat uitgesteld. Het emaille staat per kleur of motief bij elkaar. Alles ziet er keurig uit. Aan de zijkanten zijn nog wat nostalgische keukentjes ingericht, met natuurlijk veel emaille.

Rond 1880 verschenen in Nederland de eerste emaille fabrieken. In eerste instantie werden vooral gietijzeren pannen aan de binnenkant van een emailen laag voorzien. De emailen laag voorkwam aanbranden en was makkelijk schoon te maken. Later werden de pannen ook aan de buitenkant voorzien van een emailen laag. Rond 1930 waren er in Nederland zo'n 60 emaille fabrieken. Wim heeft van bijna alle fabrikanten wel iets in zijn verzameling. Aan de vorm, de kleur, het lettertype of aan het (gouden) biesje is herkenbaar van welke fabrikant iets is.

Naast de boeken over emaille zijn vooral de prijscatalogussen belangrijk om erachter te komen door welke producent een bepaald stuk is gemaakt. Het emaille werd zelden voorzien van een stempel van de maker. Als het verkocht werd zaten er soms wel stickers op van de producent, maar die sleten er tijdens het gebruik af. Wim kent een medeverzamelaar in Rotterdam die bijna alle prijscatalogussen heeft van 1904 tot 1940. Wim heeft al diverse malen enkele catalogussen (meestal maar enkele blaadjes met prijzen) mogen lenen. Hij laat ze dan inscannen en afdrukken en daarna kan de catalogus dan weer terug naar de oorspronkelijke eigenaar. Als iemand nog prijslijsten heeft liggen van keukenemaille kun je Wim daar heel blij mee maken.

Op de foto hiernaast staat het pronkstuk uit de verzameling van Wim. Het lijkt wel een porseleinen servies, maar het is emaille. Het is gemaakt door de firma Kat. Volgens Wim de Rembrandt onder de emaille fabrikanten. De firma Kat was de enige firma die zijn emaille voorzag van decoraties. Deze set is vermoedelijk rond 1928 op bestelling gemaakt voor een jubileum. Deze set staat namelijk niet op de prijslijsten uit die tijd. Toevallig is hij deze set al 3 keer tegengekomen. De eerste keer kocht Wim de set zoals hij op het blaadje staat, maar zonder het melkkannetje. Hij was heel blij toen hij enige tijd later een complete set vond. Zijn verbazing was groot toen hij een tijdje later op Marktplaats een theepot en een botervloot van hetzelfde motief zag staan. Een botervloot in emaille zie je maar zelden. Wim heeft ook een set met een oranje Art deco motief met een botervloot.

Wim is nog altijd op zoek naar uitbreiding van zijn verzameling, maar de laatste jaren gaat het niet meer zo hard. Er is een stuk minder te koop op rommelmarkten en zijn lat ligt hoger. Hij neemt meestal geen dubbelen mee, of het moet al echt iets apart zijn, in een heel goede staat en voor een meeneemprijsje. Van het motief winterlandschap, waarvan de koffiekkan hiernaast op de foto staat, is hij nog op zoek naar de zand, zeep, soda set en naar de koffie-, thee-, suiker- en beschuitbus. Het liefst wil hij van iedere kleur en motief een complete keukenset samenstellen. Dat valt niet mee! Hoewel hij al heel veel delen heeft met een winterlandschap blijkt toch vaak het landschap weer net iets anders te zijn. De decoraties werden als handwerk aangebracht. Wim is ook heel benieuwd hoe het productieproces precies verliep. Hij heeft eens gehoord dat het ijzer ondergedompeld werd in vloeibaar glas, maar hij vraagt zich af hoe het dan komt dat er nergens puntjes te zien zijn waar het object werd vastgehouden. Hij zou graag eens spreken met iemand die in een fabriek gewerkt heeft.

Wim is een enthousiast verteller die veel leuke verhalen heeft over hoe hij zijn verzameling heeft uitgebreid. Het liefst gaat hij de spullen, die hij bijvoorbeeld via Marktplaats koopt, bij de verkoper thuis ophalen. Hij combineert dan vaak meerdere bezoeken op 1 dag. Zo ging hij 7 jaar geleden in Groningen een complete keukenset ophalen die nog helemaal nieuw in de verpakking zat. 2 Zussen hadden toen ze samen in een huis gingen wonen in de jaren '60 2 complete sets gekocht. 1 Set was om te gebruiken en de 2e set voor als de eerste set versleten was. Toen Wim de set kocht waren de dames in de 90 en ze waren altijd heel zuinig geweest op de eerste set die er nog heel netjes uitzag. Wim kon de 2e set nog in de originele dozen en met de stickers erop meenemen voor in zijn museum. Ze hadden ook nog een nieuwe wasmachine staan. Meer afbeeldingen van deze verzameling zijn te zien op www.moetjekijken.nl.

Verzamelbeurs

Als u meer van deze verzameling wilt zien of weten, kom dan op zondag 23 september naar de verzamelbeurs in Eerde. Daar laten Wim van Heeswijk en Mieke van Duijnhoven hun verzameling keukenemaille zien. Als u nog iets leuks heeft voor deze verzameling of belangstelling heeft voor een bezoek aan het museum kunt u contact opnemen met Wim via telefoonnummer 06 2249 4803 of e-mail hetkleineadal@live.nl.

Door Hannie van Duijnhoven, secretaresse van de afdeling Zuid Nederland van De Verzamelaar